

Asia: VN/23793/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa palkkatuetun työtä ja työssäoloehdosta koskevasta ehdotuksesta?

Hallituksen esityksessä on viitattu siihen, että jatkossa palkkatuetusta työstä ei mahdollisesti kertyisi työssäoloehdosta. Palkkatuetun työn maksamisen perusteena on työsopimuksella solmittu työsuhde. Perusteluissa palkkatukea on verrattu siihen, ettei muidenkaan työllistymistä edistävien palvelujen (esim. valmennukset, työkokeilu) ajalta kerry ansiosidonnaisen tai peruspäivärahan saamiseen oikeuttavaa työssäoloehdosta. Palkkatuetussa työssä on kuitenkin kyse työsuhteesta olemisesta, ei palvelussa olemisesta kuten valmennuksessa tai työkokeilussa. Oikeampia vertailukohteita olisivat esimerkiksi yhteishankintakoulutus ja oppisopimuskoulutus, joiden osalta työnantaja voi maksaa henkilölle työssäoloehdon kerryttävää palkkaa ja samalla saada julkista tukea koulutuksen kustannuksiin.

Lappeenrannan kaupunki työllistää palkkatuella yli 80 henkilötyövuotta. Kaupungin työllistämistoimien tavoitteena on työllisyysasteen korottaminen ja avoimille työmarkkinoille siirtymiseen auttaminen. Palkkatukityöllistäminen on ollut tähän toimiva väline. Kohderyhmänä on henkilöt, joiden työllistyminen on pitkittynyt tai työllistyminen vaatii ammatillisen osaamisen parantamista tai mahdollisesti muita tukitoimia. Kaupungin näkökulmasta palkkatukityö rinnastuu normaaliin työsuhteeseen, jonka avulla on mahdollista vahvistaa ammatillista osaamista ja avata mahdollisuuksia avoimille työmarkkinoille pääsemiseksi.

Lausuttavaa työllistämiselvoitteen ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

Työllistämiselvoitteen poistuminen kannatettavaa kuntien kannalta. Hyvinvointialueen käynnistymisen myötä kunnilta on hävinnyt merkittävä osa tehtävistä, joihin veloitteen piirissä olevia on voitu osoittaa.

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevasta ehdotuksesta?

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdoista ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidoista poikkeuksista?

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Esityksessä on arvioitu, että tulonmenetykset kohdentuvat eniten työikäisten yhden hengen talouksiin ja yksinhuoltajiin, joilla talouden tasapainon ylläpitäminen voi olla haastavaa jo nykytilanteessakin. Sosiaalisten vaikutusten ja kokonaisvaikutukset sosiaaliturvamenoihin tulisi tarkastella laajemmin.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanijoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapalvelun järjestäjään)?

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

On vaarana, että palkkatuetun työn kiinnostavuus pienenee, jos se ei kerrytä työssäoloehdoista. Tällä voi olla vaikutusta myös työvoiman saatavuuteen. TE-palvelut siirtyvät vuoden 2025 alusta kuntien järjestämisvastuulle. Esityksessä todetaan ”Toisaalta muutos voi lisätä työvoimaviranomaisten kannustimia myöntää jotain muuta tukea palkkakustannuksiin kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua palkkatukea tai 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea. Tällainen tuki palkkakustannuksiin ei estäisi tuetun työn lukemista työssäoloehdoton, koska pelkästään tällaisella tuella tuettu työ ei olisi työttömyysturvalla tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua palkkatuetta työtä.” Esiitetty muutos voi kannustaa eri työvoimaviranomaisia ottamaan käyttöön omia erilaisia tukimuotojaan korvaamaan työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain mukaista palkkatukea tai työllistämistukea. Tämä voi tehdä tarjolla olevien palvelujen ja tukien kentän sekavaksi ja asettaa työnhakijat eriarvoiseen asemaan.

Kunnissa ja yhdistyksissä toteutettu palkkatukityö on toiminut osalla asiakkaista hyvänä polkuna yrityksiin työllistymiseen madaltaen yritysten työllistämisen kynnystä. Jos palkkatuettu työ vähenee, uudistus voi heikentää heikossa työmarkkina-asemassa olevien ja osatyökykyisten jatkotyöllistymistä yrityksiin.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Vaikutukset tulisi lähtökohtaisesti pyrkiä selvittämään huolellisesti etukäteen.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Voimaantuloaika on liian nopea. Esityksen kokonaisvaikutukset tulisi selvittää tarkemmin. Talousvaikutuksia ja vaikutuksia myös TE-palvelujen asiakasprosesseihin ei ole selvitetty riittävällä tasolla.

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Hallituksen esityksen lausuntoaika on poikkeuksellisen lyhyt ja lausunto on tullut kesken lomakauden. Hyvän lainvalmistelun periaatteisiin kuuluu varata jokaiselle hallituksen esitykselle riittävästi lausuntoaikaa.

Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

-

Natunen Sanna
Lappeenrannan kaupunki - Lappeenrannan kaupungin konsernihallinto/
Työllisyyspalvelut